

Чайка Микола, магістрант природничого факультету;
Кучерук Сніжана, магістрант природничого факультету;
С.С. Вітвіцька, доктор педагогічних наук, професор
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ПРАВОВА СВІДОМІСТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Політико-правові зміни, що відбуваються в нашій країні на сьогоднішній день, потребують високого рівень правосвідомості не тільки представників влади, але й пересічних громадян. Побудова демократичної правової держави безпосередньо пов'язана з розвитком правової свідомості громадян України.

Правосвідомість молоді досліджувалися такими науковцями, як Батова С.А., Бельський К.Т., Бура Н.А., Зенін В. П., Івлєв А.К., Козюбра М.І., Лукашева Е.А., Рабінович П.М., Щегорцев В.А та іншими. Проблема правосвідомості молоді залишається в центрі уваги сучасних науковців. В сучасних дослідженнях правосвідомості молоді виділяються такі основні напрями: правосвідомість молоді як складова частина свідомості молоді і її зв'язок з іншими видами свідомості (О.П. Ільїних, А.Г. Кузнецов); рівень правосвідомості молоді (В.В. Головченко, Н.Ю. Евпалова, Г.І. Неліп, М.І. Неліп, С.А. Тугутова); становлення і еволюція правосвідомості молоді в сучасних умовах (Г.Р Ішкільдіна); проблеми формування правосвідомості молоді (Т.Б.Соломатіна); зв'язок правосвідомості молоді і правового виховання (Н.І. Еліасберг, С.В. Широ); правосвідомість молоді і девіантна поведінка (А.Г. Супрунов, О.М. Чікішев) тощо.

Метою нашого дослідження є отримання інформації про знання студентами ЖДУ імені Івана Франка, а саме природничого факультету, своїх прав та обов'язків.

Відповідно до поставленої мети потребують дослідження такі завдання:

1) визначити рівень правових знань студентів природничого факультету ЖДУ імені Івана Франка;

2) провести дослідження по визначенню ставлення студентів до права і правових явищ;

3) визначити ставлення викладачів щодо необхідності викладання такого предмету як право в системі вузівських дисциплін.

Правосвідомість молоді - це складне духовне утворення, яке складається з сукупності правових поглядів, уявлень, переконань, почуттів, емоцій, у відповідності з якими молоді люди оцінюють вимоги права, правові явища, визначають до них своє відношення і готовність здійснити певні правові дії в суспільних чи особистих інтересах.

Загальна характеристика правосвідомості молоді:

- правосвідомість молоді тісно пов'язана з суспільною та індивідуальною правосвідомістю;

- правосвідомість молоді - це те спільне, що є у всіх чи у більшості молодих людей, і те, що відрізняє її від правосвідомості інших соціальних груп;

- правосвідомість молоді не можна ототожнювати з правосвідомістю конкретних представників цієї вікової групи;

- правосвідомість молоді безпосередньо залежить від історичних умов, матеріального та духовного рівня розвитку суспільства;

- правосвідомість молодих людей формується на основі взаємодії соціальних умов життя, в які вони включені, та їхніх індивідуальних властивостей;

- правосвідомість молоді носить несформований характер;

- для правосвідомості молоді є характерним випередження запасу правових знань у порівнянні з набутим життєвим досвідом. Правосвідомість молоді складається з таких основних елементів:

- раціонально-ідеологічні компоненти,

- соціально-психологічні,

- поведінкові.

Раціонально-ідеологічні компоненти - це знання, уявлення, поняття, ідеї молодих людей про діюче чи бажане право та інші правові явища.

Соціально-психологічні компоненти - це емоції, настрої, ілюзії, почуття молодих людей щодо права та правових явищ.

Поведінкові компоненти - це правові установки, які в сукупності формують ціннісну орієнтацію молодих людей і готовність до діяльності в сфері правового регулювання.

Раціонально-ідеологічні, соціально-психологічні та поведінкові компоненти тісно взаємопов'язані між собою.

Результати проведеного авторами анкетування вказують на те, що в порівнянні з такими загальнолюдськими цінностями як здоров'я, сім'я, друзі, любов, мир, освіта, кар'єра, матеріальний побут, розваги, релігія, право займає одне з останніх місць.

Як показали дослідження, які були проведені авторами серед студентів, більшість опитуваних (70,26%) вважають, що право захищає інтереси окремих соціальних груп.

На питання чи знають студенти свої права та обов'язки – 74,22% дали відповідь що так. Але при проханні написати свої права та обов'язки лише 35,5% опитуваних змогли написати права та обов'язки студентів, які вказані в статуті університету.

При опитуванні викладачів, виявили що більшість, а саме 92,8% вважають, що необхідно вивчати право на ряду з іншими дисциплінами.

Результати проведеного дослідження свідчать про невисокий рівень правової свідомості студентів. Хоча досить велика кількість опитуваних вважають, що вони знають свої права та обов'язки, насправді це зовсім не так. Тому необхідно підвищувати рівень правосвідомості молоді за допомогою введення в вивчення у вузах права як обов'язкової дисципліни, збільшення безкоштовних консультаційних пунктів, в яких молодь може дізнатись про свої права та обов'язки. Також дуже важливо, щоб молодь

бачила, що право захищає інтереси не окремих соціальних груп, а всього народу.

Література

1. Правовое воспитание и социальная активность населения.- К.: Наукова думка, 1979.

2. Евпалова Н.Ю. Правосознание молодёжи: теоретический и социальный аспекты: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 / Самарская государственная экономическая академия. -Самара, 2000. - 176 с.

3. Ишкильдина Г.Р. Правосознание молодёжи: проблемы становления и эволюции в современных условиях. Автореф. дис.канд. юрид. наук. - Казань, 2002. - 21 с.

4. Клочкова А.В. Правовое сознание студенческой молодёжи: результаты криминологи-ческих исследований //Вестник Московского университета. - 1998. - Серия 11. Право. -№ 1. - С. 78-89.

5. Миньковский Г.М., Мидлер НИ. Некоторые методические и организационные вопросы изучения правосознания младших подростков и совершенствования их правового воспитания //Вопросы эффективности правового воспитания (Сборник научных трудов). -М.:Б.и., 1977. - 195 с.

7. Соломатина Т.Е. Проблемы формирования правосознания молодёжи //Дополнительное образование. - 2001. -№ 5. - С. 37-39.